

Modele odpowiedzi do arkusza Próbnej Matury z OPERONEM

Historia Poziom podstawowy

Listopad 2009

W kluczu są prezentowane przykładowe prawidłowe odpowiedzi. Należy również uznać odpowiedzi ucznia, jeśli są inaczej sformułowane, ale ich sens jest synonimiczny wobec schematu, oraz inne odpowiedzi, nieprzewidziane w kluczu, ale poprawne.

Zadanie	Oczekiwane odpowiedzi	Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
1.	a) Egipt, b) Indie, c) Mezopotamia	Po 1 pkt za prawidłowe przyporządkowanie podpisu każdemu z zabytków	3
2.	a) geronci i królowie, b) 28, c) Wyrocznia w Delfach była jednym z ośrodków w miejscu kultu Apollina. Kapłanka (wieszczka) udzielała przybywającym tu pielgrzymom rad we wszelkich sprawach.	a) 1 pkt, b) 1 pkt, c) 1 pkt	3
3.	a) Podczas uroczystości religijnych Grecy składali bogom ofiary ze zwierząt, b) aktorzy, widzowie	a) 1 pkt za poprawne podkreślenie, b) po 1 pkt za każdy z elementów	3
4.	a) Perykles był ateńskim politykiem (mężem stanu), mówcą, strategiem, b) Na polecenie Peryklesa zbudowano w Atenach wiele pięknych gmachów użytku publicznego.	a) 1 pkt, b) 1 pkt	2
5.	a) heloci – 76,9%, periojkowie – 20,5%, spartiaci – 2,6%, b) Heloci byli niewolnymi chłopami , potomkami podbitych przez Dorów mieszkańców Lakonii i Mesenii; przypisani do ziemi spartiatów, uprawiali ją, płacąc daninę w naturze, c) Tak wielka dysproporcja między obywatelami (spartiatami), a ludnością zniewoloną (helotami) powodowała, że Sparta była cały czas zagrożona wybuchem powstania helotów. Dlatego też funkcjonowanie państwa podporządkowane było w znacznej mierze zażegnaniu buntów.	a) Po 1 pkt za podanie poprawnego odsetka każdej z grup (maks. 3 pkt), b) 1 pkt za treści wyróżnione i 1 pkt za uzupełnienie, c) 1 pkt	6
6.	a) fałsz, b) fałsz, c) fałsz, d) prawda, e) prawda	Po 1 pkt za każde poprawne określenie	5
7.	e) A, d) B	Po 1 pkt za poprawnie wpisaną literę	2
8.	a), c)	Po 1 pkt za poprawne podkreślenie	2
9.	a) Bolesław Chrobry, b) Kazimierz Odnowiciel, c) Władysław Łokietek, d) Kazimierz Jagiellończyk, e) Aleksander Jagiellończyk	Po 1 pkt za każdy poprawny wpis	5

Historia. Poziom podstawowy
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

Zadanie	Oczekiwane odpowiedzi	Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
10.	a) prawo składu – przywilej handlowy nakazujący kupcom przejeżdżającym przez miasto wystawianie w nim towarów na sprzedaż, b) manufaktura – zakład produkcyjny, w którym stosowano podział pracy przy ręcznej produkcji, c) żupa – królewskie przedsiębiorstwo wydobywcze (górnictwo).	a) 1 pkt, b) 1 pkt, c) 1 pkt	3
11.	a) styl barokowy, b) styl romański, c) styl renesansowy, d) styl gotycki	Po 1 pkt za każdy poprawny podpis	4
12.	a) Władysław Jagiełło, b) 1430 r., Jedlnia (należy uznać też: 1433 r., Kraków, lub przywilej jedlneńsko-krakowski 1430–1433), c) Władca zobowiązywał się nie więzić szlachcica bez wyroku sądowego oraz gwarantował nietykalność majątku szlacheckiego.	a) 1 pkt, b) 1 pkt za rok i 1 pkt za miejsce, d) 1 pkt za pełną odpowiedź	4
13.	a) kościół halowy, b) bazylika; Uzasadnienie klasyfikacji: oba kościoły są wielonawowe, lecz ten ukazany na ryc. b) ma nawę środkową wyższą i wyraźnie szerszą od naw bocznych, co jest podstawową cechą bazyliki. Innym elementem wskazującym na to, że na ryc. b) ukazano bazylikę, jest fakt, że ma ona bezpośrednie oświetlenie nawy głównej i oddzielne zadaszenia naw bocznych. W kościołach halowych nawa główna ma zwykle wysokość i szerokość zbliżoną do naw bocznych. Oświetlenie nawy głównej w kościołach halowych jest pośrednie (przez okna naw bocznych), a zadaszenie wspólne z nawami bocznymi.	Po 1 pkt za prawidłowe określenie typu każdej z budowli, 1 pkt za podanie jednego argumentu określającego bazylikę lub kościół halowy, 1 pkt za argumenty dodatkowe	4
14.	a) merkantylizm (kolbertyzm), b) powstrzymanie napływu obcych towarów do Francji, sprowadzanie z kolonii surowców, zwiększenie sprzedaży własnych towarów za granicę, c) Polityka Colberta wyraźnie poprawiła bilans finansowy Francji i jej sytuację gospodarczą.	a) 1 pkt, b) 1 pkt, c) 1 pkt za ocenę wpływu, 1 pkt za argumentację	4
15.	a) Rzeczpospolita po II rozbiórce w 1793 r., b) Księstwo Warszawskie w 1807 r., c) Rzeczpospolita po I rozbiórce w 1772 r., d) Królestwo Polskie w 1815 r.	Po 1 pkt za każdą prawidłowo zidentyfikowaną mapę	4
16.	Francja – Nowa Funlandia, Anglia – Wirginia, Hiszpania – Peru, Meksyk, Floryda, Portugalia – Brazylia, wyspy Moluki, Gwinea, Cejlon, Holandia – Kraj Przylądkowy, wyspa Manhattan, Jawa, Surinam	Po 1 pkt za poprawne przyporządkowanie posiadłości poszczególnym państwom	5
17.	a) żelazo, miedź, sól, srebro, ołów, b) wzrost zapotrzebowania na zboże w Europie Zachodniej, niski koszt produkcji zboża w Polsce ze względu na bezpłatną siłę roboczą (pańszczyzna), duże arealy ziem uprawnych (produkcja ekstensywna), c) konflikty zbrojne prowadzone przez Polskę w XVII w., straty wśród ludności chłopskiej (w tym zbiegostwo), spadek zapotrzebowania na polskie zboże (wzrost produkcji w Europie Zachodniej dzięki zastosowaniu intensywnych metod uprawy), d) Opinia, że Polska była spichlerzem Europy jest uzasadniona w bardzo ograniczonym zakresie. Zboża sprzedawanego do Europy Zachodniej było zbyt mało, aby mogło ono spełniać kluczową rolę w wyżywieniu tej części	a) 2 pkt za pięć surowców lub 1 pkt za trzy bądź cztery surowce, b) 1 pkt, c) 1 pkt, d) 1 pkt za sformułowanie opinii i 1 pkt za uzasadnienie	6

Historia. Poziom podstawowy
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

Zadanie	Oczekiwane odpowiedzi	Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
	kontynentu. Polskie zboże mogło jedynie uzupełniać braki w kryzysowych momentach.		
18.	<p>Przyczyny powstania listopadowego: łamanie konstytucji z 1815 r. przez cara, ks. Konstantego i rząd Królestwa, ucisk ekonomiczny, niespełnienie obietnicy o połączeniu z ziemiami zaboru rosyjskiego, represje, przygotowanie cara do użycia armii Królestwa Polskiego przeciw rewolucjom we Francji i w Belgii; skutki: ograniczenie autonomii Królestwa Polskiego, wzmożony ucisk narodu polskiego we wszystkich zaborach, zsyłki powstańców na Sybir, emigracja powstańców do Europy Zachodniej (Wielka Emigracja), przekreślenie możliwości interwencji rosyjskiej w Belgii i Francji.</p> <p>Przyczyny powstania styczniowego: osłabienie Rosji w wyniku wojny krymskiej, wpływ idei niepodległościowej z Europy Zachodniej (zjednoczenie Włoch), działalność tajnych niepodległościowych ugrupowań, uliczne i kościelne manifestacje patriotyczne, na które władze odpowiadały terrorem, zsyłki manifestantów, polityka ugody z Rosją w zamian za ustępstwa autonomiczne reprezentowana przez A. Wielopolskiego, branka (pobór młodzieży do wojska);</p> <p>skutki: likwidacja autonomii Królestwa Polskiego, ostry kurs rusyfikacyjny, zsyłki, rekwizycje majątków powstańców, sympatia i pomoc narodów europejskich, uwłaszczenie chłopów na warunkach korzystniejszych niż w pozostałych zaborach, trwały ślad w literaturze i sztuce polskiej.</p>	Po 1 pkt za każdą poprawnie wypełnioną rubrykę (po dwie przyczyny/skutki w każdej rubryce)	4
19.	a) Rembrandt van Rijn, <i>Lekcja anatomii doktora Tulpa</i> , b) Gustave Courbet, <i>Kamieniarze</i> , c) Paul Gauguin, <i>Tahitanki</i> , d) Jacek Malczewski, <i>Zatruta studnia</i>	Po 1 pkt za każde w pełni opisane dzieło	4
20.	a) konkwista, b) karawela, c) faktorie, d) redukcje	Po 1 pkt za każde poprawnie wpisane pojęcie	4
21.	a) Indianie; było to spowodowane wymieraniem ich na skutek wojen z białymi osadnikami, chorobami przywiezionymi z Europy oraz zamykaniem ich w rezerwach przez białych – nie mieli tam wystarczających środków do życia, b) Czarni; było to spowodowane sprowadzaniem wielkiej liczby czarnych niewolników z Afryki na plantacje w południowej części USA, c) Zmniejszenie przyrostu liczby czarnej ludności USA spowodowane było zniesieniem niewolnictwa (wojna secesyjna), a tym samym zaprzestaniem sprowadzania niewolników z Afryki. Od tego czasu ludności czarnej przybywało jedynie na skutek normalnego przyrostu naturalnego i niewielkiej (wówczas) imigracji.	a) 1 pkt za podanie właściwej grupy i 1 pkt za podanie przyczyn; b) 1 pkt za podanie grupy i 1 pkt za podanie przyczyn; c) 1 pkt za wyjaśnienie przyczyn	5
22.	Narodowej Demokracji (endecji), Roman Dmowski	Po 1 pkt za każde uzupełnienie	2

Historia. Poziom podstawowy
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

Zadanie	Oczekiwane odpowiedzi	Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
23.	a) poleskie, wołyńskie, stanisławowskie, b) ukraińskiego (lub ukraińskiego i białoruskiego), c) Wysoki odsetek mniejszości narodowych w Polsce miał wpływ m.in. na politykę wewnętrzną i zagraniczną, powodował pewną niestabilność polityczną i społeczną. W polityce wewnętrznej polskie władze praktycznie dążyły do spolonizowania mniejszości (asymilacji), co prowadziło do wzrostu napięć, a niekiedy nawet starć zbrojnych (Ukraińcy). W miastach, w których zamieszkali Żydzi, dochodziło niekiedy do manifestacji i zajęć antyżydowskich organizowanych głównie przez sympatyków endecji. W stosunkach międzynarodowych mniejszości stawały się niekiedy przyczyną napięcia (np. stosunki polsko-litewskie, mniejszość niemiecka była argumentem dla roszczeniowej polityki Hitlera wobec Polski).	a) 1 pkt za podanie właściwych województw, b) 1 pkt, c) 1 pkt za ocenę i 1 pkt za argumentację	4
24.	a) prawda, b) prawda, c) prawda	Po 1 pkt za każdy poprawny wpis	3
25.	a) B, b) A	Po 1 pkt za poprawnie wpisaną literę	2
26.	a) Józef Stalin, Franklin Delano Roosevelt, Winston Churchill, b) Rysunek jest satyrą na niezdecydowanie przywódców państw zachodnich do otwarcia drugiego frontu (na zachodzie). Stalin popędza swoich sojuszników, by wyruszyli z armiami na kontynent europejski.	a) Po 1 pkt za pełne opisanie każdej postaci, b) 1 pkt za przedstawienie wymowy rysunku	4
27.	a) 1902, b) 1905, c) 1913	1 pkt za poprawnie wpisaną datę	3